

bankrutthotade) industripionjärer slet för att samla ihop kapital av släktingar och andra, och ej sällan tvangs uppsöka bankirer med i sin tur patetiskt små och strängt bevakade medel, kunde Deutsche Bank som en av de första aktiebankerna erbjuda krediter som förbluffande snart fick världsföretag som AEG, Siemens, Mannesmann och senare biljättar som Daimler-Benz att uppstå. Situationen var helt olik den i t ex Frankrike, vars utvecklade bankväsen lät många lovande företagsidé gå förlorad.

Hetsiga politiska krav

Allt såg så ljus ut. Men kriget, krigskostnaderna, krigsskadeståndet och så depressionen grusade det samhälle vars hälsa och förtroende är varje finansiärs livsvillkor. Den välartade finansmannens råd dränktes i den kör där allt hetsigare politiska krav skar mot varandra. I Weimartidens osäkra stämningar fick bankens försök att värna god affärsed något nästan överklagt över sig, och alltid levde man heller inte upp till kraven.

En vital fråga är om Deutsche Bank

bar skulden till nationalsocialismen. Frågan har tagit det mesta intresset när boken lagts fram i Tyskland. En slutsats är att banken inte bjöd nog motstånd på de områden där den kunde ha gjort det, liksom att banken av rädsla efterhand nöjde sig med budgetteknisk kritik av hitlerstaten. Men att judar fick viktiga roller i Deutsche Bank allt från dess tillkomst är också belagt. Andan var praktisk, politiska eller intressehänsyn skulle om möjligt avvisas. De finansiella operationerna under nazitiden var knappast önskvärda. De innebar för banken t ex att ofördelaktigt befatta sig med statslån, som allmänheten och investerare efterhand ratade.

Efter kriget har Deutsche Banks framgång än mer än förr varit Tysklands. Banken blir då en finansiell världsaktör, men framtonar också ogripbart operativ. Skulle krisen slå till på nytt kan man fråga sig om en bank av detta format har den kunskap som gör att krisen kan förekommas och dämpas. Boken väcker på kunnigt sätt frågan — men ger knappast svaret.

THOMAS GÜR:

MENINGSLÖS INVANDRARPOLITIK

Att svensk invandrapolitik nått till vägs ände torde inte vara någon större hemlighet. Från diskussionen om kulturbevarande, och ett välkom-

nande av det berikande inslaget av olika manifestationerna av invandrarnas kulturer i mitten av 1970-talet har vi nu fått en diskussion där de kulturella egenarterna antingen ses som normavvikelser

(”jag vet inte om det är något i deras traditioner som gör att de blir snattare”, som Birgit Friggebo sa om kosovoalbener) eller som hinder för invandrarnas inlemmande i det svenska samhället.

Mot politiken om kulturbevarande har det under de senaste åren blivit vanligast att ställa en politik om integration. Ett arbete som hamnar i en slutsats utmed dessa linjer är Hans Esping, *Dags för en ny migrationspolitik*.

Sökande efter ny politik

Espings bok är egentligen, som framgår av titeln, ett sökande av en ny politik över hela det migrationspolitiska fältet; alltså flyktning-, invandrings-, och invandrapolitik. Hans Esping är fil dr i rättssociologi med det offentliga regelsystemet som specialitet. Och detta märks i boken. Esping behärskar väl fälten beträffande lagstiftningen, och tillämpningen av denna lagstiftning, främst utlänningslagen och utlänningsförordningen, samt den inhemska och den internationella diskussionen kring asylrätten. I den invandrapolitiska avdelningen av sin bok begär emellertid Esping misstaget att diskutera den verklighet, för att inte säga belägenhet, som det svenska samhället står inför visavi invandrarna, med utgångspunkt från den stadfästa invandrapolitiken.

Men invandrapolitiken, med några hundra miljoner kronor till hemspråksundervisning, några hundra miljoner kronor till svenskundervisning för såväl

---

Dags för en ny migrationspolitik, av Hans Esping, SNS Förlag 1995.

”

Förmodligen skulle arbetslösa hemspråkslärare, kommunala invandrasekreterare, anställda vid de invandrarorganisationer som för den absoluta huvuddelen av sin inkomst är beroende av offentligt stöd och andra som har sin utkomst av invandrapolitiken demonstrera, och kryssa mellan olika massmedier för att göra sin sak hörd, men i grunden skulle deras frånvaro varken göra till eller från.

”

barn som vuxna, några tiotals miljoner kronor till invandrarorganisationerna och så vidare, är en alldeles för betydelselös företeelse för att ha en inverkan på den vardag som invandrarna i Sverige lever i. Den höga arbetslösheten bland invandrare, utslagningen, den höga kriminaliteten, de sociala problemen, de dåliga skolresultaten som en bild, och den stora anpassningsförmågan, inlemmandet i majoritetssamhället, många enskilda individers och hela gruppers framgångsrika inbrytningar i det svenska samhällslivet och uppfinningsrikedomen som en annan (mot)bild, har ingenting, eller mycket, mycket lite, att göra med den

mycket, mycket lite, att göra med den invandrapolitik som förs av idag.

Varken till eller från

Hårt uttryckt kan sägas att den svenska invandrapolitiken och dess institutioner skulle kunna skrotas i morgon utan att någon märkte det. Förmodligen skulle arbetslösa hemspråklärare, kommunala invandarsekreterare, anställda vid de invandrarorganisationer som för den absoluta huvuddelen av sin inkomst är beroende av offentligt stöd och andra som har sin utkomst av invandrapolitiken demonstrera, och kryssa mellan olika massmedier för att göra sin sak hörd, men i grunden skulle deras frånvaro varken göra till eller från.

Den "invandrapolitik" som kan sägas vara förbunden med invandrarnas belägenhet i Sverige handlar i stället om helt andra frågor som skolpolitik, socialpolitik, arbetsmarknadspolitik, kriminalpolitik och så vidare. För förståelsen av invandrarnas situation är således en diskussion om en ny form av "politiken mot invandrare och infödda" är betydligt väsentligare än en sökandet av en ny invandrapolitik.

Den av riksdagen fastställa invandrapolitiken har till exempel inget att skaffa med det utanförskap som präglar invan-

drarnas situation på arbetsmarknaden. Detta utanförskap är ett resultat av en otillständig arbetsmarknads- och skattepolitik som drabbar svaga grupper som ungdomar i lika stor utsträckning. Likaså har invandrapolitiken inte mycket att skaffa med det faktum att många, främst nyanlända invandrare, hamnat i ett bidragsberoende och i en klientrelation gentemot offentliga verk och myndigheter. I samma situation befinner sig många infödda, vilket är ett resultat av en perverterad socialpolitik som alltför ofta gör det mer "lönsamt" att uppbära bidrag än att arbeta.

Välkommen diskussion

Med ovanstående som grund finns det ändå en anledning att välkomna en diskussion om den svenska invandrapolitiken per se. Dess idé om offentligt stöd till kulturbevarande har, som i andra internationella paralleller, understött en balkanisering av samhället och upprätthållit skillnaden mellan "svenskar" och "invandrare", mellan "vi" och "dem". Dessvärre har den nya diskussionen om integration inte frigjort sig från kopplingen till det offentliga stödet, till den sociala ingenjörskonsten. Den statliga interventionen skall denna gång ordna med integration i stället för kulturbevarande, tycks tanken vara. Med denna ansats följer också förslag om utökad "positiv särbehandling" och om kvoteringar av olika slag. Men det resultat man riskerar att åstadkomma kan bli just den politisering av etniska frågor som prövats utan framgång på så många håll, och vars huvudsakliga resultat varit att öka mot-

---

sättningarna mellan olika befolkningsgrupper.

Drag av fars

Den svenska invandrapolitiken företer stundtals klara drag av en fars. Förändras den i en riktning som leder till ett förvär-

rande av relationerna mellan svenskarna i majoritetsbefolkningen och de relativt nytillkomna, vare sig det handlar om etablerade etniska minoriteter eller nyanlända invandrargrupper, kan denna politik lika gärna upprepas så som en tragedi.